

BUNJEVAČKA I SOKAČKA VILA.

ODKAD — ODTAD.

Odkad tužan tebe ugledah
Lik mi tvoj se u oči utruni, —
Odtad pravog mira nemam,
Umije mi se svo pobuni;
Odtad živim Milko za te,
Odtad samo mislim na te!

Odkad stobom progovorih,
Te čuh slatke rieči tvoje,
Odtad posve nježnost tvoja
Zaplicni mi srce moje,
Odtad kuca srce za te,
Odtad mislim samo na te!

Odkad ti mi stidno reče :
„Ne dvoj! ljubim te sigurno!“
Odtad čeznem zebem, gorim,
Žitje mi je moje burno.
Odtad dišem samo za te,
Odtad mislim uvijek na te!

Odkad tvojih ja cjelovah
Ah! okusih slast premednu,
Odtad viek za njimi žedjam
Viek tu želju imam jednu.
Odtad živim Milko za te,
Odtad mislim uvijek na te!

Ah! ljubi me Milko vierno,
Sladi tugu moju, rano,
Pak vjeruj mi i ja tebe
Ljubiti ću neprestano :
Živiti ću samo za te,
Do groba ću mislit na te!

U SPOMENAR F . . . .

Jednom samo vidih tebe
U prolazku iz daleka,

Pak dost bješe da zazebe
Srce s čežnje u meneka,
Da zakuca čestjim bilom,
Ah! za tobom dragom, milom!

Oдох srđem bezuhvanim,
Da ću te još vidit kada,
Zbliza okom oželjanim,
Motrit ćar tvog lika mlada,
Čut kad glas ti rieči mile,
Spoznat care njene sile.

Oдох noseć svojih u grudi
Spomen tog, kô tajnu ranu, —
Što ga, dušo, ti uzbudi
A u času nenadanu, —
Da mi mojoj u pustoši
Srce buni, žitje troši . . .

Pak gled' čuda! kô nenadom
Tebe vidih, tako isto
Nenadanom me nasladom
Opojiše slastih tri sto', —
Drug krat stobom se sastavši,
Te neznano sve spoznavši.

Viditi te, čut tvog glasa
S' naške rieči tol' umilna,
Očaran bit s tvoga krasa,
A s' ljubavi žara silna
Planut, srđce tvoje sklonit —
I u slasti vas u tonit. — —

Sve to toli zanosito.
A bez ikâ sve osnutka,
Tol' čarobno, tol' očito,
Rek bi djelo bje trenutka, —

Znakom prva da s' vidjenja
Ljubav srđca nam izmijenja.

Oh! ljubavi, čudna li je,
Čarobna ti tajna sila,
Kom zanosiš duše dvije
Od neznana pak do mila,
Nespisivu uz milinu
Stapljajuć ih u jedninu.

Al' kad stapljaš toli divno
U trenutku iz nenada,
Zašt' iz slasti suprotno
Bol izvadjaš s' težka jada,
Dočim milo od dragoga
Brzim lučiš? — do zla Boga!

Oh! jadro l' je srđce moje
S' tebe dušo nesudjena,
Jadniju l' ti pjesmu poje,
Tužnu s dragih uspomena
Uživanja nam preslatka,
Ali jao! joj prekratka! . . .

Idi pjesmo zlatu mome,
Velike joj jade javi,
Što mi srđca može lome
Rad prečudno te ljubavi,
Divne svoga sa početka, —
Al' joj neće bit svršetka.

Idi zlatu mjesto mene,
Nek te srđcu svom privine,
Ak' i njoj jad srđcem krene,
Tobom nek joj odumine;
Ti joj budi melem — bilje,
Budi milje i omilje! —

Milanko.

ČEDO U KOLIEVCI.

(And. Frank.)

U kolievci čedo spava,
Milo čedo majčino;
Nježna majka obletava,
Diete svoje jedino.

Tu ga grli i cjeliva,
I u snu ga viek dvori, —
Svetim križem blagosiva,
Pa ovako govori :

„Ti si zalog mē ljubavi
Ti spodoba otea svog;
Žitja moga raj si pravi,
Kog mi dade blagi Bog.

„I po tvojih žila mladi',
Nek' bujana krvca vre;
Nek' te čuvstva roda sladi,
U kom Slavjan rado mre!“

Čedo sanak svedj' boravi,
Oči su mu sklopljene;
Sad se giba, — ko na javi
Ruke diže malene.

Kad otvori oči mile,
Majku svoju uoči,
Tad s' napinje iz sve sile
U naručaj njen doći.

Majka mu se nježna prigne,
Od milina suz' lije;
Iz povoja čedo digne
I u njedra sva krije.

VELIKI ASTAL.

„Dico moja! danas ću vam jednu —
Pokazati — stvar veoma vrednu :
To će jedan velik-astal biti,
Mnoštvo-ljudih s kojeg se zasiti;
Silnim selam i mnogoj varoši
Priobilne koji hrane nosi,

Da sve, štogod u njima stanuje,
Marva, živad, s njeg se nahranjuje.“

Jednoć niki učitelj tak' reče
Učenicom, baš u vrime žetve;
Tom govoru dica se čudjahu,

Te tog časa veselo čekahu,
U koji će astal čudnovati,
Učitelj jim dobri, pokazati. —

On ji vodi na brdo visoko,
Pak na kolko dopiraše oko,

Pokaza jim žitom polje kraso ;
 To jim poče govoriti jasno :
 „Dico ! to je taj astal veliki,
 Kog milostiv' naš Otac nebeski,
 Stvoru svomu s hranom svake fele
 S obilnošću svakog lita stere.

Njegovi smo svikoliki — gosti ;
 On se stara da imamo dosti,
 Svakojake što nam triba hrane
 Da ni učem' ne trpimo mane.
 S nam zajedno hrani i živine ;
 Hvaljeno Mu budi sveto Ime !
 Radi tog nam valja nastojati
 S' zahvalnostjom pravom se klanjati,
 Božanstvenoj Njegovoj dobroti,

Za taj astal od blagodarnosti :
 Jer ljubiti ako onog znamo,
 Od kog dara kakvagod primamo ;
 Tko u nuždi, nam na pomoć hiti
 Il' pogibelj kada nam se priti. —

Vele većma ljubiti imamo
 Dragog Boga od Kog sva primamo,
 Što na ovom svitu uživamo
 A na drugom uživat ufamo . . .
 On nam Sunce i masec zapali,
 Dab' pri svitlu njihovom hodali ;
 Za stan nam je zemlju naredio,
 Mloga za nas jošte uredio ;
 Da s' u njima mi nasladjivamo
 I pomoći sebi izvidjamo.

Mlogo bilja za hranu nam dade,
 A i svaki čas brigu imade ;
 Da nas čuva svake pogibelji
 I zaštiti prot' svakoj nevolji !“

Ovaj govor dieu je ganio,
 Pa kad se s njim učitelj vratio,
 Jedan reče : „Sad razumim riči
 Što prid jilom imamo moliti : —
 — Svih oč' u Teb' se uzdaju
 I od Tebe pomoć izgledaju,
 Dragi Bože i naš Gospodine !
 Ti svim' hranu u podobno vrime
 Daješ ; blage otvarajuć ruke,
 S blagosovom napunjuješ puke.“
 Krunoslav.

MILANA HISTORIČNA PRIPOVIDKA ZA MLAĐEŽ I ZA RODITELJE.

OD NIKOLE GJORGJEVIĆ VUKIČEVIĆA.

XX.

„Poštuj Oca tvoga i Mater tvoju
 Da dugovičan budeš na zemlji.“

Vidite dakle, Ljubezni moi, kako se priblagi Bog za vas starao od samog onog časa, kad ste vi prvi put oči svoje otvorili, i svitlost sunčanu ugledali; i u samo ono vrime kad bi vi, da ste onako slabi i nejački sami sebi ostavljeni bili, jamačno propasti morali.

„Zato upoznajte u ovoj božijoj naredbi njegovu otečesku prama vama ljubav. Počitajte svoje roditelje, koji su vam posli Boga prvi dobrotvori. Ljubite svoje roditelje; jerbo i oni nikoga na svitu većma neljube, nego što vas ljube. Budite im poslušni; jer o njima podpuno možete biti uvireni, da vam oni svaka dobra žele, i da vas na dobro uputjuju. Čista i iskerna blagodarnost neka ispunjava serdea vaša, i daleko budi od vas gadni i gnusni porok sinovnje neblagodarnosti. Znajte da tko roditelje svoje nesluša, taj je u serdeu svom usadio klicu svakoga nevaljalstva, taj je već na svako zlo sklonjen. Gledajte i nastojte da roditelji vaši dočekaju od vas svaku radost, i da se još za ovoga života uvire, da se nisu uzalud trudili odranjivajući i vospitavajući vas, nego da je njihov trud blagoslovenim plodom uredio. Vi niste nikada u stanju svoima roditeljima podpuno po zaslugi zafaliti na njihovoj ljubavi i milosti; gledajte dakle, pa im se barem u koliko je više moguće priznatelni pokazite. Oni su vas deržali, nadgledali i pazili, dok ste još mali i nejački bili! deržite, pazite i dvorite i vi nji kad ostare i iznemognu. Oni su vas odranili; ranite i vi nji kad ostare, i podilite s njima i poslidnji zalogaj svoj; starajete da poslidnje dane njihovog zemaljskog bitja userdnom dvorbom i uslugom vašom usladite. Nikada im priko neodgovarajte, i same slabosti njihove terpezljivo snosite. Samo tako vladajutji se ispunjitete vi petu zapovist Božiju, i zaslužiti ono obećanje, koje je Bog dobroj dici ostavio. Blagoslov Svevišnjega pratitje vas na stazi života, vama će dobro biti, i vi ćete srićno i dugovično poživiti na zemlji.

„Svi smo mi, ljubezni moi, dica božija, Bog se za sve nas kao najbolji otac stara. On želi da mi sritjni budnemo; on zaktivna, da ga mi otecem našim nazivamo. On nas uvirava, da će prije zaboraviti mati na svoje odiočće, nego što će on ma kojega od nas prizriti. I to je najvetja utiha za nas zemnorodne, što znamo, da ima na nebu jedan sviju nas otac, koji dieu svoju nikada ostaviti neće. Sva blaga, s kojima nas desnica njegova milostivo obasipa, pa i sama zla, s kojima nas on radi popravlanja našeg kadkad posijtjuje, jesu znaci njegove otečeske ljubavi, i njegove velike prama nama milosti.

„Roditelji! smatrajte svagda dieu svoju kao sveti za-

log ljubavi Božije k vama i cilome rodu čovičanskom, čuvajte taj sveti amanet, negujte ga i vospitajte, da o njemu nekada dobar odvet na strašnome sudu dati možete onome, koji vam ga je povirio. Vaše su kuće perva i najbolja vospitališta za buduće gradjane zemnoga i nebeskoga carstva. Ako vi diei svojoj samo dobre primere uzdajete, ako ih naučite zakonu Božijemu, ako ih naviknete na pokornost poslušnost k svojim starima; na radinost, štedljivost, zadovoljstvo i bogobojazljivost; ako utvrdite u serdeu njihovom ljubav k svima ljudma, pa i samim neprijateljima: To ste im onda najvetje blago ostavili, sa koga će oni za navik srićni biti i vas blagosiljati. Budete li vi svoje roditeljske dužnosti prenobregli! budete li još ktome svojim primerima dieu na zlo navodili; To ste onda položili osnov propasti njihovoj. Kletva onih nesrićnika, koieće vašom krivicom možda najgori zločinci postati, paštje kano teški kamen na vašu dušu; ona ni kostima u grubu mira dati neće; ona će savest u mukama stenjajutje duše vaše, kao radnji cerv ugrizati, i vas vičito uznemirivati!

Priblagi sviju nas oče! Tebi pripadamo i tebi se molimo, učini da svi ljudi tebe pravoga i istinitoga Boga poznadu, i više svega ljube; učini, da se svi ljudi između sebe kao rođena bratja, kao jednoga oca dobri sinovi, paze, miluju, i podpomažu! Uli u serdece onih, kojima si zemna blaga dao, milosrdje prama bednoj sirotinji, koja sebe zaraniti i odenuti, koja svoju dičicu pristojno vospitati i odenuti, koja svoju dičicu pristojno vospitati nemože. Uli u serdece svakoga diteta poslušnost k roditeljima! Daj o Bože kerštjanskoj ljubivom caru našem i svima knezovima glavarima i staresinama, pristolju tvome pričidavajutji primudrost, da oni po tvojoj volji narodom upravljaju. Uli u serdece svakoga Srbina ljubav k otečestvu, caru, i njegovim vlastima. Nizposlji Duha tvoga svetog, i prosveti nas svitlošću razuma; nastavi nas na put tvoj, i nauči nas tvoriti volju tvoju! Daruj svima nama mirno i spokojno Živovanje, da tako po tvojoj zapovisti provodetji dane života našeg. zaslužimo vičnji pokoj, i udostojimo se one slave, koju si ti oteče nebeski za tvoje dobre sinove, kod tebo pripravio. Amen.“

Posli ove propovidi sa tihom svečanošću bude cerkvice osvetjena, i prvi put služba Božija u njoj odslužena.

Taj dan. t. e. posli osvetjenja cerkvice, bijo je u Brestovačkoj dvorani gospodski obed pripravljen. Tek što se gosti posli službe ovamo izkupe i za stol posidaju, al prid zamkom truba se zaori i strana nika gospoda na koji u zamak udju. Služitelji udju u dvoranu i jave Strašimiru da je carski poslanik došao. Domatjin i gosti spremese da prid njega izidju, ali u taj mah poslanik carski vojvoda Mirko s nekoliko odabrani serdara stupi u dvoranu. On se najpre okrene knezu Branislavu, rukuje se s njim i prijateljski se pozdravi: „Ja sam, — reče on, — od našega svitloga cara tebi poslan, da ti javim, kako smo ovi dana pobidonosnji mir zaključili, i da četu tvoju, koja se u ovom ratu hrabro otlikovala, lično tebi dovedem. Sinoć kasno stignem u Bra-

nislavac, i nenašavši tebe doma, odma pohitim ovamo, uveren, da ću i u knezu Strašimiru dobrog prijatelja natji.“

„Vama Kneže, — okrenuvši se Strašimiru produži, — imam izjaviti najviše blagovoljenje carsko, što ste se s knezom Branislavom izmirili. Kaznu, koju ste to zemaljskim zakonima zaslužili, što ste kneza Branislava u zatvoru držali i dobro njegovo prieteli bili, oprostijo Vam je naš prmilostivi vladatelj, ali jedno na veliku moljbu Branislavljevu Vi ćete dakle od sad opet visoku milost carsku u punoj miri uživati.“ Ovo Strašimira sasvim utiši, jer se sve dotle bojao, da će ga car po pravdi kazniti za njegova zla dila.

Carski poslanik opazivši vladiku Teofana pristupi mu k ruci i pozdraviga s ričma : „Radujem se što Vas Priosvešteni vladiko ovde u ovom društvu vidim s tim više, što mi svitovni ljudi rido imamo sriđu s vama biti, jer se vi izvan svega namastira samo onda pokazujete, kad vas sveta dužnost na to poziva.“

Zatim učtivo pristupi knjeginji Vidosavi s ovim ričma : Oslanjajući se na vaše Serbsko gostoljubije knjeginjo, nudim vam se za gosta, i sve vas gospodje najljubeznijio pozdravljam.“

A za vas knjeginjice, — okrenivši se Milani rekne, — imam jedan osobiti nalog, koi ću vam posli obida saobštiti. Sad pak sidajmo svi u ime Božije za stol, i privatimo se malo, jer istinu moram reći ja i moji drugovi vrlo smo gladni. Ja ću sisti izmedju knjeginje Vidosave i knjeginjice Milane. Vas Priosvešteni vladiko željio bi imati prama sebi u gornjem čelu izmedju dva pomirena kneza, te ću tako okolo sebe imati sva četiri lica, koja su svečanost ovu prozurokovala. (Slidi.)

JEF'TINE KNJIGE.

Pređa mnogom leži trinajst pisamah Šokacah baranjskih, a svih 13. molbenih, da dotičnoj braći našoj obznanim il nabavim najljepših i najjeftinijih latinicom tiskanih knjigah.

Dočim toj braći u ustupljenu mi povjerenju od srea zahvaljujem i, dočim znam, da naš mio puk počima prigriljivati poučnicu i zabavnicu knjigu, te je radostan znak da se je približio prosvjetnoj stazi slavnoga českoga naroda, u kom neima doma bez knjige i novinah, nižem evo ovdje čisto vrlo jeftinih djelah, koja se uz obavljenu cieniu dobivaju kroz pisarnu A. Jakića u Zagrebu.

I. Liepe pripoviedke. „Nad Vislom“, u osmini 35 n. — „Dvorjansko gnezdo“ u 8-ni 10 tabakah 40 n. — „Prva ljubav i mač i munja“, 8-na 8 tab. 35 n. — „Mumu i zapisci suvišnoga čovjeka“, 7. tab. 30 n. — „Tri susreta“, 3 tab. 15 n. — „Prkonjica“, 4 tab. 20 n. — „Dopisi“ 15 n. — „Asja“, u 8-ni, 4 tab. 25 n. — „Rudjin“, u 8-ni, 9 tab. 40 n.

(Svih 9. knjigah od J. Miškatovića).

Nadalje : „Notarov nos“, u 8-ni, 7 tab. 30 nov. — „Mala knegija“, 6 tab. 20 n.

(Obe knjižice od neumrloga našega Janka Jurkovića, poslje Kanižlića prvoga slavonskoga spisatelja izdavšega : Tri lipe (10 n.) : Darinku i Milka (10 n.) i Izabrana djela svoja (1 fr. a. vr.) za odrasle i za školsku mladež.)

Napokon : „Reštauracija“, od našega slavn. pjesnika Jos. Gjene Tomića, 8-na, 7 tab. 30 n. — „Sedam klevetah na ljubav i Olivija“, 25 n. Svih 13. ovih knjigah moći je dobiti za 3 fr. a. vr.

II. Poučne knjige. „Robinson Kruzoe“, 16-na, 16 tab. sa 52 slike, ponašio J. Čačić, požezanin, 50 n. — „Borba Hrvatah s Mongoli i Tatari“, 8-na, 8 tab. od Iv. Kukuljevića, 30 n. — „Spisi za puk“, I. svez. Čudoredba, 11 tab. : II. sv. Zdravoslovje, 10 tab. od Mijata Stojanovića, slavnsk. nadučitelja u Zemumu, svaki svezak 30 nov. — „Hrvatske narodne pjesme“ od L. Marjanovića, 8-na, 14 tab. 50 n. — „Razum u životu“, po J. Balmesu ponašio J. Rieger, 6 tab. 20 n. — „Dnevnik sabora trojedne kraljevine

od g. 1861.“, na 4-ni, 340 tab. 5 fr. — „Opazke na finaucijalnu stranu nagodbe s Ugarskom“ (II. svezčica) 10 n. — „Hrvatska bibliografija“, od Iv. Kukuljevića (II. svez.) 10 n. — „Hrvatski trgovac“, od A. Jakića, 8-na, 14 tab. 1 fr. — „Sbirka narodnih posloviah i riečih“, od Mijata Stojanovića, 17 tab. 1 fr. — „Sbirka narodnih pripovjedakah i pjesamah“, od M. Stojanovića, 19 arakah 70 u. — „Nova hrvatska kuharica“, od Gj. Deželjica 60 n.

(Osim ovde naredenih poučnih djelah najnovijega rada naših zaslužnih književnikah želiti je, da nijedna bunjevačko-šokačka kuća nebude bez sliedećih još knjigah ; a to su) : a) „Odlomei iz državnoga prava hrvatskoga za narodno dinastie“, od dra Fr. Račkoga, 1861. 40 n. — b) „Slovjensko pismo“, od dra Račkija, 1861. 1 fr. — c) „Žitje sv. Cirila i Metoda“, od istoga (III. sv.) 2 fr. — d) „Sv. Rožalija Panormitanska od Kanižlića“, štampom Miroslava Kraljevića u Požegi, 1865. (I. sv.) 80 n. — e) „Štjerna poslanicah i evangjeljah“, od Kaje Agjića, Kapistranca, provincijala ; tiskom Mir. Kraljevića, u Požegi, 1865. tvrdo vezana 1 fr. — f) „Satir“ Kelkovićeve, izdan trudom Janka Jurkovića, u Osijeku, 1860. 60 n. — g) „Plivička jezera“, od Vebera (Tkalčevića) 1859. 40 n. — h) „Knjige družta sv. Jeronima“ u Zagrebu (Učitelj Dobrašiu ; — Pijanac ; — Koleđar i t. d.) uz vrlo jeftinu cieniu. — i) „Poviest hrvatska“, od Iv. Tkalčevića nadarbenika (praebendara) u Zagrebu 80 n. — j) „Radišu Bog pomaže“, od Mihovila Pavlinovića kanonika zadarskoga 50 n. — k) „Uzdasi Mandaloue“ pokornice u špilji od Marsilje (Ignjat Gjorgjić) za zrelje i nabraženje 40 n. — l) „Rad“ jugoslavnske akademije u Zagrebu, dubokom učenostju najvrlijih naših veterana književnikah, u svezcih izdavani spisi uz različite nu najpovoljnije cienie.)

III. Zabavne i vesele knjige. „Zvonimir“, kralj hrvatski, drama, u 16-ni, 8 tab. 20 n. — „Emilia Galotti“, po Lassingu od Ljubice Marikove, 8-na, 6 tab. 20 n. — „Lakovierni“, veseli igrokaz slovenski, 7 tab. 20 n. (Sve tri knjige skupa mogu se dobiti za 50 nov.) — „Različite pjesni“ Ivana Gundulića, 15 tab. 50 n. — „Hrvatska pjesmarica“, sbirka pjesamah, koje se obično i rado pjevaju, 14 tab. 40 n. — „Sedmoglava aždaja“, klasika Vida Došena, 8-na, 14 tab. 30 n. — „Trnule“, pjesme Ij. Vukotinićeva, 5 tab. 10 n. — („Osman“ Gundulićev 1 fr. — „Sedmoglavi zmaj“, od Mijata Stojanovića 12 n.)

Pod * zvjezdicu stavljena djela mogu se dobiti kod naznačenih spisateljah. — Ostala pako napomenuta dobivaju se, kako rekoh, iz pisarne Jakićeve u Zagrebu i tako, da ako si tko naruči ondle knjigah u vriednosti najmanje 5 forintah, dobiva iste knjige još za četvrt cienie jeftinije tada, kad priloži naručbini il gotov novac, il si naruči knjige uz poštarsko ponzeće.

Knjižari, knjigoveže i ini stalni prodavaoci knjigah dobivaju za gotove novce 40% radoša (rabatta), ako je naručbina premašila 10 fr.

Pozivajući ovom uputom i srpsku braću našu, da za ubaviest Bunjevcah i Šokacah na vidik iznose u ovom glasilu i srbske spise ovih vrstah, te nas neukore poput Iv. P-a da tobože neljubimo rođenu svoju braću srpsku ko hrvatsku, slavonsku i t. d. — i moleći u Vas, Veleslavni Gosp. Urednice ! malo mjestanca za objelodanjenost ovih redakah, jesam odličnim štovanjem Vaš.

U Kurdi, 16. Svibnja 1872.

Modrošić.

STARI EGEDAŠ.

OD B. AUERBACHA. PREVEO J. SUBOTIĆ.

Dodje crkveni hram i dojdueće godine a egedaš još tu. „Današnji je dan moj,“ reče i beše veseliji nego ikada.

U opće niko nije mogao ni zamisliti bire kod sunca bez egedaša. Krčmarica je možda mislila drugačije. — Kad je i taj dan crkvena hrama prošao, okuraži se ona te reče : „Aco, ja te volim i poštujem ; što potrošiš to i izplatiš ; ali

reci mi, ne bi li pokušao kako je i pod drugim krovom? Šta misliš?" „Dopada mi se kod nas! poslovice veli; ide traži preko leba pogače!"

Krčmarica ćutaše.

Prodjoše i opet nekoliko nedelja, a ona s nova reče: „Aco, jeli da sa mnom ništ' lrdjavog ne misliš?" „Bože me sačuvaj!" „Slašaj, ja kažem samo zbog svita, ja te ne korim ali znaš, tako se već govori po selu. Posle nekoliko meseci možeš opet doći, vrata će ti stajati otvorena." „Kad neću da odlazim nije nužde ni da se vraćam." „Nemoj se šaliti, ti moraš odlaziti." „Možeš me naterati. Idi gore u moju sobicu uzmi prtljag i izbaci ga kroz prozor na ulicu, inače se ne krećem s mesta." „Ti si baš djavo. Ali reci mi, šta da radim s tobom?" „Budi mi žena!"

I opet dobi jednu ćušku ali ovoga puta mnogo slabiju nego prvoga.

Kad mu je krčmarica okrenula ledja zgrabi egedu te počne gudit. —

Češće ga je redi opominjali krčmarica da se pakuje; ali on joj vazda odgovaraše: „Budi mi žena."

Jedared mu reče da ga policija neće da trpi u selu jer, veli, nema prava pasuša i t. d. Egedaš na to ne reče ni reči samo nатуće sešir na levu stranu te zviždućuci uputi grofovskom zamku na jedno dva sata dalje. Tada beše selo pod neposrednim gospodarstvom grofa S.

U večer, baš je krčmarica stajala pored ognjišta a obrazi joj se rumeniše od vatrena bleska, kad egedaš unutra udje te bez da je promenuo lice stade pred krčmaricu i preda joj parče papira s rečma: „Evo ti svadbenog odobrenja od gosp. grofa, on nas je oslobodio svaka troška pod uslovom da nam preksutra budu svatovi." „Šta? ta valjda nisi obešenjakoviću —?" „Gospodin učitelju," poviče Aca jednom čoviku koji je baš pored kujne prolazio, „izvolite unutra, da nam pročitate nešto!"

On uhvati krčmaricu za ruku i držaše ju čvrsto, dok je učitelj čitao i na svršetku čestitao svaku sreću. „Pa, što se mene tiče!" reče krčmarica naposletku, „ti mi se davna dopadaš, ali ja sam ti samo govorila zbog sveta." „Dakle preksutra?" „Da obešenjakoviću". . . .

To vani je tek bio veseo prizor kad je egedaš, po imenu Aleksa Grubenmüller, uzeo egedu te idući pored svoje neveste sam svirao u svoji svatovi. Kad su ušli u crkvu ostavio je egedu tek na legenu gde se krste deca, a posle venčanja tako izvijao i civrao da se svačije srece razdragalo u grudi. —

Dakle od toga je doba egedaš u selu, a to je toliko koliko: od tog vremena živi veselje u njemu.

Od nekog je pak doba veoma tužan jer je visoka crkvena vlast naredila da se bez zvaničnog dopustenja nesme igrati. A drugo nadodjoše druge neke svirale koje daleko nadmašije egede, te tako je siromak svirao samo deči pod velikom lipom, dok mu naposletku ni to nisu zabranili. Osim toga umrla mu je pre tri godine i žena sa kojom je živeo u neprestanom zadovoljstvu.

Otpre je egedaš prkosio svojoj sudbini, sad mu pak dodje kadkad tako teško, da već nezna šta da radi od tuge. „Nije nužno da čovek dočeka duboku starost," biše jedino što je gdekojeg puta rekao, a to beše izraz duboka premiss-ljanja, gde je i sam uvidio, da je nužno za nestalan veseo život mladog svirača i mlado tilo. „Ni seno nije tako neko kao što beše pre trideset godina," rekao bi kad bi se izvalio u senari.

Medjutim se mladi zvaničnik postarao za budućnost starog egedaša, koji mu je bio vrlo omiljeo. Obština se već davno starala kako bi dobila kako zgodno mesto za novo školsko zdanje. Zvaničnik se sada upne iz petinili žila da obština odkupi egedašu zgarište zajedno sa onim što se nanjemu nalazi. Starac nije htio da primi ni krajcare i tako mogaoš od toga novca primati godišnji interes koji mu je bio dovoljan da provodi zadovoljan život. To je on i najvolio.

Šta više dopušteno mu je bilo veseliti seosku mladež kod lipa na drumu. To ga je tako veselilo da se kadkad tako raserćetao kano nekad u sretnijim vremenima.

Kad se u leto poče zidati škola, on je kao začaran stajao pa gledao kako radnici kopaju, lupaju čekićem, tešu i t. d. Čim zora zarudi a zidari dodju na posao, eto ti i njega. A kad sednu da se podkrepie on uzme svoje egeda pa im svira. Mnostvo se ljudi oko njih iskupi, i tako se provadjalo dokle god škola nije bila dozidana.

Često je govorila starina kako sad tek upravo uvidja šta je i šta imao da vrši; trebao bi da je svugdi gdi god se nalazi veseli ljudi. . . .

Još se jedan svečan dan spremao za njega, a to je maj kada zidari dovršeno zdanje ukrasiše motkom sa raznovrnim maramama i trakama. Tada svi svečano obučeni dodjoše sa seoskom muzikom po svoga uveseljača. Celog je dana bio vrlo veseo, svirao je u svoju egedu i suviše dokle god nije zaplavila zora, u jutra ga nadjoše mrtva na krevetu a pored njega egedu i gudalo. . . .

Vele ljudi da se oko ponoćna časa čuje u novoj školi neka tija muzika. Jedni govore da je to svirčeva egeda koja sama u školi svira. Drugi opet, da su ti glasi usvirani u školsko drvlje i kamenje te sada polako izalaze napolje. Bilo kako mu drago tek se deca nastavljaju po svima rationalnim methodama u kući koja je pretvorena raznovrnim skaskama.

MARIJINA ČAŠA!

Jedanput jedan siroma kočijaš na sred puta zapadno sa svoji koli, koja su pretovarena bila, vina punim buradima, i nikako nije mogo s mista pokrenuti. Slučajno prodjetuda božija majka, i videći nevolju sirotog čoveka ovakomu reče: sustalasaš i žedna sam dajmi jednu čašu vina, paču ti kola krenuti. Sdrage volje bi dao odgovori kočijaš, samo nemam čaše. Na to odkine blažena Divica Maria jedan bio poljski cvet sa crvenim prugama, koji je sa svim ličja na kaku maljušnu čašu, i dade kočijašu. Ovaj, joj napuni vinom i majka božija ispije. Tek šta dodirnuše usne čašu, kočijaš je mogo dalje ići. Mali poljski cvet se i sad zove Marijin a čaša. — U Subotici 23. Svibnja. Irma Tálašy.

S V A Š T I C E.

13. Razuman onda govori, kad drugoga sasluša.
14. Čuvajse dok nisi posto laža, jel posli ti neće ni istinu virovat.
15. Divojačkaje lipota stid, a oružije dobro vladanje.
16. Hrdjavogse Otea dica neboje.

KNJIZEVNOST.

Gusle Crnogorske.

Pod tijeim imenom namjeran sam izdati jednu Šbirku narodnih pjesama, koje još nigdje ni jesu štampane.

Pjesme ove, koje sam ja skupio u narodu iz raznoga su vremena a i sadržaj im je različiti no većinom pjeva se u njima narodna borba za slobodu. Ima ih na broju trideset i dvije, kojijema sam pridao i njeke moje.

Knjiga će izneti oko 14 tabaka običnoga formata, a cijena joj je 60 n. a. vr.

Polovicu čistoga prihoda dajem za podizanje Škole u Podgorici u Zeti.

Do kraja Juna o. g. biće knjiga gotova. Pozivam dakle sve poznate rodoljubine g. g. Skupljače, da se zauzmu oko skupljanja pretplatnika, i sve ljubitelje književnosti i napretka, da me pretplatnom pognom u ovome poduzeću, imena pretplatnika sa gotovim novcima treba šiljati upravo meni na Cetinje, a na ime g. **Petra Ramadanovića** u Kotoru. — G. g. Skupljači imaju od deset jednu.

Cetinje 10. Aprila 1872.

Filip Radičević,

Protodjakon i Učitelj Cetinjski.